

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 6 кор
на місяць 170 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш мизости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свята
• 5¹ год. пополуни.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя. —
Рекламації неопечатані відні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Вплив України на розвиток руского письменства в Галичині.

(Конець).

На «соборі учених» виголошує Іван Гушалевиц свій вірш п. з. «До моєї Родины», яку бачить там, де

«Бескида верхи крутії,
Волни ревуші Дніпра,
Сяна, Буга і Дністра
І Чорноморя води ще не висхли...»¹⁾

Видавництво «Пчола» інаугурує Іван Гушалевиц віршом не підписаного автора (чи самого Гушалевица), п. з. «До Пчола», який так ярко характеризує нам сучасні стремління. Поет кличе:

«Своїми лугами
Пчілко пролети ся,
С обножев домоньку
Пчілко поверни ся;
Росов українськов
З берегів Дніпрових
І росов Галицков
З берегів Дністрових,
З над Прута, з над Сяна,
З Бескидів високих
Оживляй ся, пчілко,
В трудах одиноких.

Не жури ся, пчілко,
Як тя повитають...
Люди темной ночи
Всім днесь ся цурають,
Не для них то слово
Родиме сьвятоє —
На смерть би го дали
А воскресли чужов.»²⁾

Ще в р. 1850 шле Гушалевиц у своїм «Введенію до думи» свої пісні в Славянщину і на Україну, до берегів Дону, Дніпра-Славутиці з горячим бажанем:

«Ой коби раз доля
Наша освинула,
Тогди пісьнь весела
Всюди би загула,
Над Дніпром, над Доном,
Над Дністром, над Сяном
І Бугом, як громом...»³⁾

Туди лине також своїми думками Никола Устиянович в верші п. з. «До Зорі Галицкой», в яким надіє ся, що зоря засьвітить по всіх українських землях, а тоді

«І пасть молодця в шабельку задзвонить,
В білії руки заплеще дівця,
Старець сивенький слезку долі зронить,
Розяснить око журлива вдовиця;
А вколо сонця дятятко малое,
Зачне при пісьнях о Дніру, Полтаві,
Як соколятко в гнізді молодое
Снити о щастю й козацькій славі...»⁴⁾

Не менше живо обробив сей мотив Лука Данкевич в поезії «На день 3¹ мая 1849 р.» в якій велить «Зелеменеві, братови Черногори» глянути за Бескид та привитати від Галичан «синів Коріянта»

(руского князя в Мукачеві) та звістити Київ і Дніпрові пороги, що

«Галичани за рускую справу
Борють ся різько, пруть ся з ворогами,
За імя рідне, мову, предків славу».

Він обіймає щирим серцем всі українські землі, бо

«Щосьмо си рідні, по бесіді знати,
Та що одна нам всюди була доля,
Бо як одна нас породила мати
Так нам в уділі всім була неволя...»⁵⁾

А в дзвінкім хорі сих письменників не бракло також голосу Богдана Дідицького, що одушевляє ся українською мінувшиною та українською піснюю.⁶⁾

Свої симпатії для України і її письменства виявляють сучасні, галицькі письменники ще й тим, що перепечатають твори визначніших, українських письменників. В «Новинах» Гушалевица вийшла поезія Єрмії Галки (Костомарова) п. з. «Пісня моя»,⁷⁾ в «Пчола» Гушалевица побіч житєписи Івана Котляревського і уривка «Енеїди»,⁸⁾ перепечатано «Оду до князя Курякіна».⁹⁾

Готові, артистичні взірці в творах українських письменників, їх чиста і ядерна мова припадає сильно до впадоби нашим, галицьким письменникам та полишили дуже замітний вплив не лише на творчости Маркіяна Шашкевича,¹⁰⁾ але й письменників 1848-их років. Між иншими вірш Гушалевица п. з. «Кара»¹¹⁾ нагадує нам дуже виразно так під оглядом ідейним, як і стилевим поезію Метлинського п. з. «Зрадник».¹²⁾ Інший вірш Гушалевица п. з. «Плясы Бурі съ вѣтромъ»,¹³⁾ писаний рівнож під сильним впливом описів бурі в поетичних творах тогож самого автора, сьпівака українських степів і могил, Амврозия Могили.¹⁴⁾

І нема сумніву, що твори українських письменників мали би великий і корисний вплив на дальший розвій наших літературних починів, на вироблене літературного смаку і стилю, на виобразоване літературної мови в літах 1848—60, колиб сих звязий не перервано, колиб не повіяло у нас холодним вітром, який визвав вправді реакцію, та всеж таки остаточно прибав живу думку, живе народне слово на цілий десяток літ. зломив на дуєї не одну живу одиницю, і приніс з собою зневіру в будучину нашого письменства.

Хоть під дальший розвій нашого письменства покладено в р. 1848., за приміром Маркіяна Шашкевича, так ясні і розумні основи, хоть здавало ся, що язикове питанє в галицькім письменстві вже остаточно порішене, мимо сего оно не сходило ще довгий час з дневного порядку і було предметом літературних спорів. Причиною сеї прояви було головно те, що майже кожний сучасний письменник мусів бороти ся з язиковими трудностями. Навіть ті, що одушевляли ся народною мовою, не знали її так, якби сего від них можна було домагати ся. Виховані в дома, по більшій часті, серед розговорної, польської мови, в церкві серед церковно-славянщини а в школі серед німеччини, они мимоволі

не раз вносили до своїх творів чужі слова, звороти і стиль. Ще менше знали народну мову всякі принагідні кореспонденти, люди безперечно ширі, які на першій поклик що звивав руську інтелігенцію до праці, ставали в ряди, та містили свої помічаня, чи вістки про народний рух в «Зорі Галицкій», в «Галичо-рускім Вѣстнику» та Вѣстнику». В їх дописях аж роїть ся від всяких польонізмів, церковно-славянських слів та германізмів. Народна мова була хиба сею поволокою, що прикривала всякі чужі для народної мови слова і звороти. Не менша трудність була з правописию, хоть «собор учених» подав був вже певні правила. Кожний писав, як хотів і умів, а що ухвали «собору учених» не всіх переконували, тож і на сю тему почали ся були від р. 1849 літературні спори, в яких однак більшу ролю відгривало питанє язикове, чим правописне.

¹⁾ Зоря Галицка за р. 1849, ч. 6.

²⁾ Як Головацкій: «Историч. очеркъ основ. Гал. руск. Матицѣ», стр. 99—101.

³⁾ «Пчола» за рік 1849, ч. 1.

⁴⁾ Зоря Галицкая за р. 1850, ч. 91. Порівняй також статейку Гушалевица п. з. «Введеніє до отечественной исторіи» (Пчола ч. 1, стр. 16), в якій він апотеозує козацьчину і козацьку волю.

⁵⁾ Зоря Галицка за р. 1848, ч. 14.

⁶⁾ Зоря Галицка за рік 1849, ч. 38.

⁷⁾ Порівнай: Богданко «До Буга» в часоп. «Новини» за р. 1840, ч. 14 і «Сїй пісьня» ч. 18.

⁸⁾ «Новини», за р. 1849, ч. 19.

⁹⁾ «Пчола» за р. 1849, ч. 3.

¹⁰⁾ «Пчола» за р. 1849, ч. 16.

¹¹⁾ Порівнай мою працю п. з. «Geneza poetycznych utworów Markijana Szaszkiewicza», Kraków, 1896 (видане Акад. Наук.) стр. 28—34 і мої замітки п. з. «Коли вперше проявив ся вплив «Кобзаря» Тар. Шевченка на руське письменство в Галичині» («Руслан» за рік 1897 ч. 50—53).

¹²⁾ «Пчола» за р. 1849, ч. 8.

¹³⁾ Порівнай мов видане творів Амврозия Метлинського (Львів 1899) п. з. «Думки і пісні» стр. 37.

¹⁴⁾ «Пчола» за р. 1849, ч. 12.

¹⁵⁾ Метлинський: «Думки і пісні», «Гулянка», «Смерть бандуриста» і т. п.

Д О П И С Ь.

З Бережан.

Справи заснованя рускої гімназії в Бережанах не гадали Бережанці цілком заблагнювати рівночасним старанєм о заведенє рускої викладної мови в деяких класах. Противно справу поставлено вже з самого початку ясно. Домагаємо ся рускої гімназії окремої в Бережанах, а на разі сего року хочемо використати сі закони, які існують і жадаємо введеня ще в сім році шкільнім викладу руского для певної кількості предметів. Паралельні мішані класи не заслонюють цілком властивої мети, а становлять перший етап, з огляду льокального вельми тактичний, в старанях о руску самостійну гімназію. Чи справа паралельнок упаде чи ні, се не є для Бережанців справою життя, бо паралельки є лише середником до дальшої ціли. Проволіканє справи паралельнок з сих причин або инших причиняє ся дуже до поставленя справи, не кажу, рускої гімназії але руских шкіл взагалі на таку дорогу, що за справою рускої гімназії не

буде розшибала ся само майже інтелігенція, як було досі деінде, але справа ся відде в маси селянства і знайде в ній сильну підпору. Нині бачимо те, що деінде не добачено т. є. заінтересоване ся селянства справою. Около сто громад вже підписало досі петицію в справі рускої гімназії. Многі селяни з примезних повітів пр. рогатинського, виразно заявили, що підписують петицію з чемности, бо робити муь стараня о руску школу в своїм окрузі найблизшим, сьвято пересвідчені о тім, що бережанський округ повинен мати кілька руских середних шкіл. Провірюване підписів*) родичів на поданю о рускі виклади в поодиноких класах є уважане через Бережанців за не згідне з законом, однак за вельми хосенне через пособлюване правительства в осьвідомлюваню мас. Бережанщина розпочинаючи акцію, станула на таким становищи, на яке не здобув ся досі жаден округ, котрий вів стараня о руску школу. Вже на вічу з дня 15. липня с. р. зазначено виразно, що засноваве рускої гімназії в сім або другим місци не має бути осію всеї політики нашої. Бережанщина буде вельми вдоволена, коли за рускими школами середними в Бережанах і у себе обізвуть ся рівночасно інші округи рускі. Оно може вийти лише на користь рускій справі. Стараня о руску гімназію в Бережанах бодай чи не будуть тлом, на котрім розвине ся ширша акція, хосенна для загалу. Хосенна она буде зі сего згляду, що справа руских шкіл в загалі від сеї пори на вступити ся ніколи з порядку днешного і не дасть ся усунути, доки не дасть ся нам сего, що нам належить ся. Вже нині бачимо, що клич бережанського віча „Належить ся нам нині сорок шкіл середних в Галичині“ стає ся популярним.

Руска гімназія в Бережанах має перед собою велику будучність. Вже сто літ існує гімназія в Бережанах, але мало, дуже мало піднісе ся через ню повіт. Ще в віддаленю 6 кілометрів від Бережан існують села, що досі не мають школи, як Надорожнів. Існують такі крайно запущені села як Шибалин, які хіба в глухих горах Туреччини мож подібати. За тих сто літ не спрогло ся жадне село під самими Бережанами на висиланє дїтий в бережанські школи. Ба й само передмість Бережан Адамівка, замешкале через самих гр.-католиків рускої народности, не користало з тутешної гімназії. В послїдних часах слїдні є замітні зміни. З Лісників ходить нині кільканацять хлопців селянських до народної школи і гімназії в Бережанах, по кількох з Раю, Лапшина і Посухова, та й і Адамівчани зачинають рухати ся з просоня. Адамівка, Лісники, Рай, Посухів, Лапшин і Шибалин є важні тим для нас, що се села рускі, та що з них мож ходити пішки до мїських шкіл. На се звернено від недавна увагу в Бережанах, а є надїя, що незадовго будуть ті села систематично слати діти до Бережан. Вже нині є в IV класі народній в Бережанах понад 60 хлопців Русинів, коли ще минулого року не виносило й сорок, мимо існуваня селянської бурси.

Бурси селянські по містах з чотирокласною школою народною є і повинні бути для нас дуже важним середником в збільшуваню числа рускої інтелігенції. До всіх бурс однак треба платити як не батькам то касам народних податків. Цїль свою т. є. збільшенє числа інтелігенції осягнемо тим скорше і певнійше, коли попри селянські бурси звернемо всюди увагу на найблизші села. Мешканці поблизьких сіл пішлють діти дуже радо в школу до міста з многих причин. За 4—5 літ укінчить ся народну школу в місті, а на селі треба давати дитину через 6 літ до школи. Дитина научить ся в місті дещо німецького язика, придатного в війську і при жандармерії, а з четвертою народною знайде всюди вступ до ремесла, коли вже не вступити ся в середні школи. Аргументи сї є занадто важні для селян, щоби не дїпняли свого. Треба однак поступати о стілько обережно, щоби перші ученики, виходячі з села в школу, були добрим материялом для школи та не змарнували ся з яких небудь причин. Неповодженє перших школярів знеохоче на довший час цїле село. Бережанці можуть лише горячо припоручити сей спосіб всім організаціям і добре мисля-

*) Деклярації батьків заосмотрені також підписами сьвідків.

чим одиницям до перепровадженя в цілім краю. Удержанє таких хлопців в школі нічого не коштує. буде найважнійшим аргументом для батьків в таких селах.

Число Русинів в бережанській гімназії дійшло тепер по доновняючих і вступних іспитах та додаткових вписах до 311. Засновавє рускої гімназії в Бережанах не дасть ся так довго проволікати, як в Станиславові. Борба о руску гімназію в місци не заабсорбує всіх наших сил, а коли заабсорбує, треба буде давати не руску гімназію, але дати рускі школи.

Який хосен

мають рускі учителі і учительки та їх родини з Товариства „Взаїмна поміч галицких і буковинських учителів і учительок“ ?

(Конець).

9. З наведеного в уступах 6., 7. і 8. виходить ось таке:

Позаяк користи членські з фонду похоронного, посагового і пенсійного признав загальний збір всім членам (звичайним і надзвичайним) одвітно до скількості вкладок вношених до сих фондів, тому кожний член може свої користи з тих фондів подвоїти, потроїти ітд. довільно підвишити.

В тій цілі мають однак члени в пору здекларувати довільну скількість вкладок надзвичайних по 1-20 К річно до фонду похоронного і по 1-20 К річно до фонду посагового а по 4-20 К річно до фонду пенсійного. Потрібних до того формулярів деклярацій достарчить на кожне бажанє Дирекція і кожний Відділ окружний „Взаїмної помочи“.

Се право признавє в кожній мірі членам надзвичайним в нічим не обмежує прав членів звичайних, які за 55 процент своїх вкладок звичайних (то є по 6-60 К річно) мають виключно для себе застережені хвилеві підмоги, правну охорону, стипендії і підмоги наукові та доповняючі курси і взагалі всі прочі добродїйства „Взаїмної помочи“; навпаки се розширене прав на членів надзвичайних є хосенне також для членів звичайних, з одного боку тому, що тими членами надзвичайними є члени їх власних родин, а з другого боку тому, що через то розширене прав на ширші круги Товариство буде мати більше членів, ніж є взагалі Русинів учителів та учительок в Галичині і Буковині, тим способом отже ті самостійні спеціальні фонди „Взаїмної помочи“ будуть на хосен одних і других членів значно зростати а в слїд за тим випадє дешевша їх адміністрація і тим певнійше буде мож осягнути з них для всіх членів користи в повній висоті, означеній регулятивом.

„Взаїмна поміч“ числила при введеною єї в житє вже близько 700 здекларованих членів звичайних, кількадесят членів спомогаючих і кільканацять членів добродїїв. То вже є сила, на яку може сьміло оперти ся весь загал руского учительства. Коли той весь загал приступить до „Взаїмної помочи“ а всі члени родин учительських стануть учасниками спеціальних фондів Товариства, отже коли „Взаїмна поміч“ буде мати разом хоть кілька тисяч (дав би Бог хоть з 10.000) членів звичайних і надзвичайних, тоді се Товариство стане скалою, якої „врата ада не одолїють“.

10. В відділах окружних „Взаїмної помочи“, які рада надазираюча творить в кождім шкільнім окрузі Галичини і Буковини, де вже має найменше 10 членів звичайних Товариства, найдуть біднійші одиниці дуже скоро поміч в наглих потребах; там все руске учительство Галичини і Буковини може як найчастїйше і як найширше нараджувати ся о своїх потребах і свої збірні бажаня предкладати центральной управі Товариства, яка тим певнійше і скорше зможе всіх вдоволити, чим більше буде членів „Взаїмної помочи“.

Дирекція учительської „Взаїмної помочи“ звиває всіх тих своїх зголошених членів, що доси ще не понадсилали своїх деклярацій на членів звичайних (на розісланих зі статутом формулярах А), щоби ті деклярації чим скорше

поприсялали, бо без них годї позакладати основні книги і завести рационально цїле діловодство, а хто ще статуту і формуляра деклярації не дістав, нехай сейчас упігне ся карткою о ті друки у Дирекції.

Тяжже виднійших членів „Взаїмної помочи“, що ще перед засновавєм ширили по провінції ідеї Товариства, просить і звиває Дирекція, щоби вплинули на своїх хитких товаришів окружних та заохотили всіх до хіснованя з добродїйств „Взаїмної помочи“.

Тепер вже нема чого бояти ся ніяких перепон та ворогів, що доси переслїдували руских учителів, бо учительска „Взаїмна поміч“ стала на криньких основах і вже тепер має силу і можливість стати в обороні своїх членів, а небавом (від вересня 1906 р.) розпічне також удїлювати грошевих підмог потребующим помочи.

Всі рускі учителі і учительки, горніть ся враз з цїлими своїми родинами до учительської „Взаїмної помочи“!

Всяких інформацій удїлює і на бажанє розсилає статуту і формулярі деклярацій Дирекція Товариства „Взаїмна поміч галицких і буковинських учителів і учительок“ у Львові при улиці Сикетускій, ч. 47.

3 внутрішної політики.

У президента кабінету бар. Гавча появили ся вчера на конференції представителі чеського клубу: др. Пацак, др. Сїлені і др. Жачек. Запрошений на конференцію др. Герольд вимовив ся важними справами в краснім видїлі, а др. Крамарж не повернув еще зі своєї подорожі на Крим. Після Slav. Cong. на сїй конференції раджено над програмою праці в державній радї.— Вчера по полудни прийняв бар. Гавч посла д-ра Гросса і мав з ним довшу конференцію. Опісля конферував бар. Гавч з послом Дершатою. Оба сї послы заховують що до тих конференцій безусловну мовчанку.— Нині вступити перерва в конференціях, бо бар. Гавч виїздить на торжество отвореня залїзниці в Гаштайн, а на п'ятницю запрошений на конференцію др. Люеґер.

Про конференцію з чеськими послами доносить Politik, що після запевненє конферуваних послів бар. Гавч має як найліпші наміри вдоволити бажаням чеського народа. Розходить ся тільки о се, щоби добра охота замінила ся в діло. Чи на случай перешкод правительство буде мати силу до того — не відомо. Натомість німецькі дневники віднесли ся вельми неприхильно до тих позапарламентарних нарад, закладаючи їм таємничість, яка не ворожить нічо доброго і підкопує взаїмне довірє.

Вобемія підозриває, що ті конференції мали на цїлі вишуканє кандидатів на міністрів парламентарного кабінету і так пише на сю тему: Добре буде, коли клуби вплинуть, щоби устала ся таємність. Говорять багато про спарляментаризованє кабінету, а посол Дершата фігурує на листі кандидатів сего будучого парламентарного кабінету. Думаємо, що не в характері кандидата до теки він мав вчера послуханє у Гавча. Жаден німецький посол не може нині виступити в ролі кандидата на міністра, а намірена проба утвореня парламентарного кабінету, в яким засїдали би Німці, Чехи і Поляки, є гумбугом і нині менше чим коли можливою. Звісною прецінь є деклярація бар. Гавча, який обіщовав Чехам чеський університет, удержавленє ріжних залїзниць і т. д. На підставі сеї програми жаден зміж німецьких послів не може входити в якусь міністерияльну комбінацію. А коли вже не що иншого, то близькість будучих виборів повинна здержати бар. Гавча від проби парламентаризованя кабінету, бо після нових виборів він міг би найти ся в одній хвилі відокремшеним.

В справі утвореня нового угорського кабінету довідує ся угорске кореспонденційне бюро, що існує намір вислати нового homo regius, який має одержати місію веденя в імені Корони переговорів з провідниками коалїції в цїлі приготованя полагоди переселеня. Що до подробиці сеї місії не запала еще децизия, а особливо нема еще певности, чи до сеї місії буде ужитий міністер скарбу Лю-

кач, чи Веверле, чи може спільний міністер скарбу Буріан. Назначене homo regius наступить з кінцем сего тижня.

Також і W. Allg. Ztg. доносить про се згідно та додає ще, що на листі будучих міністрів находив ся також і бр. Банфі. Однак після компромітації в справі брошури Цайзіга не возьмуть его більше в рахубу і не буде покликаний до цесаря. — Бар. Банфі з причини ряду статей в днешнику Az Ujsag, які лучили его особу з брошурою Цайзіга і повторяли мнїмі слова Рудная, що листи Банфіого є абсолютно компромітуючі, рішив 1) явити ся нині у слідчого суді і просити его о перегляд листів, щоби міг їх опублікувати, бо знає напевно, що они не можуть бути компромітуючими, 2) внести против часописи Az Ujsag прасову скаргу з причини очернюючих статей, 3) внести карне допесене против директора поліції Рудная. Банфі заявив, що се все мусить виконати, щоби положити конець нагіні на его особу.

Ратифікація мира.

Як голосять вісти з Токіо, ратифікація мира стає непевною супротив загального обурення, яке вибухло в Японії з причини некорисних умов мирної угоди та з причини розривів і сподіваного напору парламенту против правительства. Вправді Віте мав висказати ся до інтерпелюючих его днешникарів, що не може припустити нератифікації мира, бо він став заключений по всякій формі і таке зірване обнизило би що ино здобуту повагу японської держави, однак чи то перший раз російські політики були оптимістами, чи Японці журили ся о „повагу“, коли не виповідаючи війни, підступно напали на порт артурську ескадру? Они знають, що поведжене зможє всяку війну і колиб тільки могли числити на дальше поведжене в теперішній війні, то здає ся, не завагалиб ся зірвати сей мир, який не відповідає їх надіям, ані їх цілям.

Застановляючись над сим питанням «Новое Время» пригадає ось які дані що до kwestії ратифікації мира: По мысли японської конституції цесареві прислугує право виповідати війну і заключати мир, тож в данім случаю російско-японський мировий трактат мусить бути ратифікований мікадом. Строго беручи, найвисша власть, в силу своїх привілеїв, має засіди право незатвердити трактату, підписаного своїми повновласниками. Однак виконуване сего права мусить оперти ся на логічних підставах, бо відмова санкціонована умови без жадної справедливості до того причини, підриває повагу і достойність держави. Як легальні причини, оправдаючи відмову ратифікації трактату можна уважати слїдуючі обставини: 1) повновласники переступили свої повновласти, 2) парламент, державна рада, або инша подібна інституція відмовлює свої згоди на трактат, 3) засадничі зміни політичних обставин серед яких наступило підписане трактату (пр. смерть пануючого, або позбавлене престолу), 4) мирові повновласники, підписуючи трактат, ділали під натиском, 5) заключенє трактату наступило завдяки ошибці або підступови повновласників.

В історії є звісні численні случаи, в яких правительства відмовляли ратифікації трактатів. Так пр. трактат, заключений головними європейськими державами в р. 1841 дотично торгівлі невільниками, не одержав ратифікації французького правительства, бо обі палати відмовили санкції. Трактат союзу, заключений дня 8. червня 1762. межі царем Петром III а прусским королем Фридрихом II, не увискав ратифікації з причини зміни пануючого. Під добу зачинають виступати такі прояви всенародного невдоволення в Японії, які після думки „Нового Времени“ можуть створити рішачий вплив в kwestії ратифікації трактату. По мысли японської конституції підданам прислугує право вносити петиції до обох палат, які зі своєї сторони можуть робити відповідні представлення правительству. Коли японський парламент признає, що мирові умови не надають ся до прийнятя, то мікадо буде маги до відмови ратифікації трактату. Однак ему вільно, насупереч опінії парламенту, затвердити трактат, який тоді зискує обовязуючу силу.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Рожд. Пр. Бог.; римо-кат.: Матея ап. — В п'ятницю: руско-кат.: Йоакима і Анни; римо-кат.: Маврикія.

— „Львівський Боян“. Перша проба членів «Бояна» по Фехіях відбуде ся в п'ятницю 22. вересня о 7^{1/2} годині вечером. Виділ просить о численну участь.

— Зі Скалату. І загальні зборя філії Руского Товариства педагогічного в Скалаті відбудуть ся в салі „Пов. Товариства кредитового“ дня 29. с. м. о 11. год. перед пол. з отсим порядком днешним: 1) о год. 9. рано служба Божа на інтенцію нового Товариства, 2) о год. 11. отворенє зборів, 3) відчитанє статута і виписи членів, 4) вибір виділу, 5) справа основаня бурси селянської в Скалаті і курсу підготовляючого до середшкіл, 6) внесенє членів. Іменем основателїв: Кароль Ванцицький, Володимир Винярський, Гнат Хаджай. О 7. год. вечером відбуде ся аматорське представленє «Трійка гільтайска» чародійна фарса Івана Нестроя.

— З Перемишля. Дня 29 вересня о 3. год. по полудни відбуде ся в Перемишлі в великій салі «Народного Дому» віче в справі основаня чотирокласової школи нормальної з руским язиком викладовим в Перемишлі коштом громади тогож міста. На вічу виголосить ся реферат в тій справі і поставить ся до уложеня віча відповідні резолюції. По вічу відбудуть ся загальні зборя філії Товариства педагогічного з отсим порядком днешним: 1) Звіт уступаючого виділу, 2) вибір нового виділу і заступників, 3) внесенє і інтерпелюяції членів. — Від Виділу філії Руского Товариства педагогічного в Перемишлі.

— На конкурсї „Тов-а для розвою рускої штуки“ на артистичний афіш для фірми Товариства дістав першу нагороду п. Курилас, другої не признано нікому. Похвальний лист признано п. Монастирському.

— Руский народний театр переїхав дня 15. с. м. з Заліщик до Городенки, де дасть шість вистав, а опісля загостить на довше до Коломиї. Не виключений приїзд театру сеї зими до Львова.

— Пожарний „Сокол“ в Буцневі, тернопільського повіта, засновано на статуті львівського „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут.

— Відзначеня. Посадник Сокала, Енген Височанський і професор підігехіки у Львові, др. Макс Туліє одержали папський хрест «Pro Ecclesia et Pontifice».

— З Самбора доносять, що до тамошної гімназії вписало ся 260 учеників-Русинів, з чого в I класі є 80. В учительській семінарії є на всіх 323 учеників 186 Русинів.

— Бережні найменших! Як звісно, існує у Львові товариство „Руска Захоронка“, котрої цілю є гуртувати маленьку дітвору почавши від 3—6 літ, щоби улекшити родичам з сих найнищих робучих клас вєдєне вихованя їх дітей, щоби через відповідну науку-забаву розвивати сили духові дітвни, надати їм напрям народно-патриотичний та приспособити до школи народної. Побіч духового дає захоронка своїм вихованкам і корм для тіла, бо харчує їх здоровю поживою в часі побуту їх в захоронці. Щоби висше зазначену цілю осягнути, удержує товариство дві захоронки в двох обемистих льокалях, оплачує дві учительки, старає ся о всякі приблара, потрібні до науки та забави, та як уже вгадаво, о проживленє дітей, подаючи їм на полуденок смачну, здорову страву. На се все треба чималих фондів, а яке їх жерело? Дуже мала лише частина лучше маючих ся родичів складає на свої діти місячну оплату в квоті 1 К — прочі діти удержуєсь безплатно. Як кольосально малий сей фонд, коли зіставить ся его з видатками! Товариство старає ся тому всіми силами та способами придбати фонд, котрий би зміг бодай сї дві захоронки удержати, коли не мож спромогтись на більше так дуже у Львові як і по провінціональних містах потрібних подібних інституцій діточих. Тому товариство часто звертає ся до суспільности, щоби випросити на поживу для сего найменшого брата. Але на жаль сказати треба, що лиш мала горетка нашої суспільности розуміє як слід користь, яку приносить ся інституція, та спішає радо з помічними датками. Натомість велика часть нашої суспільности не хоче зовсім нею інтересувати ся. Коли голос товариства, котре говорить за дітей, не находить відгону в їх серцях, нехай голос дітвори найде в них приют! Одного разу сказала учителька захоронки дітям, щоби просили родичів о датки на захоронку, понеже нема чим заплатити хати, тож они будуть мусіти хіба перестати до захоронки ходити. Усі діти посумніли, у декотрого закрутились слези в оченятах, деякі дивились зачудовані, начеби дивуючєсь сему, що їх кількадесятеро дітей зпоміж народа, про котрий вони немало від своєї учительки наслухали ся, не може ходити до захоронки тому, що нема чим заплатити хати. А одво з дітей таки сказало: Тато хорі лежать в

шпитали, мама не мають сама що їсти, то я радше умру, ніж маю не ходити до школи... От сей голос бідної дітвни нехай порушить усіх серця, нехай найлучше трафить до переконаня, чим є ся захоронка для дітей, та нехай викличе милосерде над сими бідними, обдертими, зголоднілими діточками, котрі волять вмерти, чим перестати ходити до захоронки, бо знають, що дома нужда, ні страви теплої, ні хліба кушника, ні воздуха в пивничній хаті. Більше отже заінтересованя сею справою, більше серця, а товариство наше не лиш дві, але і двацять таких захоронок удержати і не кількадесять а кількасот дітей примістити зможє. Хто любить дітвору, нехай о ній памятає! О. Луцківска голова, С. Данілевич секретарка. — Датки хотія би найменші, надіслані на оплату помешканя, приймаємо з подякою. Надсилати просимо на адресу п. Коцовської Валерії, Львів, ул. Фридрихів, ч. 1.

— Конець різницього страйку. Вчєра пополудні прийшло між різницькими майстрами у Львові а їх челядниками до згоди. Челядники дістали підвижку дотеперішної платні о 10 процент і назначенє 14 днів на виповідженє праці. „Мясний“ страйк скінчив ся отже на загальне вдоволенє Львовян без поєту.

— Дрібні вісти. На вчєрашнім засіданю міської ради у Відни вибрано третим віцепрезидентом міста, Гіргамера. — В руско-німецькій гімназії в Кіцмани є в I кл. 97 учеників, а в II кл. 84; разом 181 в чотирох відділах.

Всячина.

— Нова приповідка. Доси знаво приповідку „на село людий дурити“. Тепер можна єї переіцувати: „до Станиславова людий дурити“. Огравдана она буде, коли послухаємо отсеї історії: Фельдвєбель 24. п. п. Гриневецкий в Станиславові купив у мебляра Вуля два ліжка за 80 К і платив за них 1.000-короновим банкнотом. Але Вуль не мав видати рєшти і післав міняти до купця Вебера. Сей зміняв банкнот, а Вуль видав 920 К Гриневецкому. Перший акт трагі-комедії сим кінчить ся. Другого дня Вебер пішов до банку викупити вексель. Там его висміяно, бо 1000-короновий банкнот був звичайним купецким авансом з малюнком 1000 К. При переслуханю сторіи показало ся, що Гриневецкий підчас манєврив украв своему товаришови мопонку з грішми і найшов там між иншим ту фатальну 1000-короновку. Кінця історії можна догадати ся.

— Розмітуванє гроша. До Медіолялу приїдуть що року на літо 80-літна Московка, Анна Буліцова, яку вже там знають із щедрости для убогих. Але ту щедрість виявляє она в способі азияцький. Ідуци улицею розкидає она пригорщами гроші, а товпа уличної зволочи серед крику і бійки збирає монету. Нєраз стає стара Буліцова на балконі свого готелю і кидає звідтам гроші. Таке було і оводі вечером, а що готель стоїть при головній улиці, то зібрали ся на хатню тисячі народа. Найбільше було обдертюхів і волоцюгів. Буліцова була того дня незвичайно щедра, бо кидала на улицу в ковертах банкноти по 50 і 100 лір. Одна з тих «пошилок» повисла на гзимсі, під бальконом, але по ню почали дерти ся хлопці як коти і таки один дістав щасливу коверту з 100 лірами. Конець сему збіговиску зробила поліція, товпу розігнала, а „старій дивачці“ казала йти спати.

— Подорож Рузвельта до Росії. Daily Express доносить, що мін. Вітте запросив през. Рузвельта на гостину до Росії. Президент вибере ся в дорогу з весною, а ескадра, котра поїде з ним, буде стояти весь час перебуваня президента в Росії, на області російського Балтику. Дивно звучить се донесенє. Єсли Вітте просив Рузвельта в гостину, то хіба на порученє царя. По друге, президентови Спол. Держав не вільно виїздити в часі свого урядованя поза межі держави. Сю справу мусів би рішати конгрєс, і аж тоді можна би говорити про виїзд Рузвельта до Росії.

— Фальшівники грошей. На жаданє віденської поліції арештовано в Лондоні Нухіма Шапіру, родом з Хоросткова, котрий виробляв в Лондоні 50-коронові банкноти. Крім того арештовано в Станиславові Лійба Каца, а у Львові Мойсея Парнеса і его шваґра Фрідмана. В руках поліції є 66 штук 50-короновок з тої фабрики.

— О торги. Місто Подгужє, відмеженє від Кракова Вислою, мало від 1839 привілей на торги худобою в вівтірки і п'ятниці. В 1891. р. одержав Краків право на щоденні торги худобою, які відбували ся «на Прондніку», віддаленім о мильо від Подгужа. Але в 1903. р. громадска рада Кракова змінила щоденні торги худобою на дворазові в тижня, також у вівтірки і п'ятниці і перенєсла їх з „Прондніка“ на „Гжеґуржкі“ недалеко Подгужа. Через те торги в Подгужу зовсім упали, а громада Подгужа внесла просьбу до намісництва а потім до міністерства торгівлі, аби концєсью краківську на торги анульовано, бо коли єї уділювано, не питано Подгужа, чи воно годить ся на то, як се приписує закон з 1788. р. Справа оперла ся о адміністраційний трибунал

і вчора відбула ся розправа у Відні. Трибунал відкинув жадане Подгужа, бо на его погляд закон з 1788. р. що до уділюваня торгових концесий привисує, що лише тоді має ся питати сусідні громади при уділюваню концесий на торги, коли громади лежать в тім самім повіті, а Краків і Подгуже належать до чужих повітів.

Телеграми

з дня 20. вересня 1905.

Відень. Цісар виїхав вчора вечером на отворене залізницї Шварцах-Гаштайн. На се торжество поїхали також бар. Гавч, мін. Козель, Букоа і управитель міністерства Врба.

Гага. Голяндський парламент отворено вчера престольною мовою королевої. В тій мові зазначено подію заключеня російско-япанського мира і заповіджено ряд законів, а між ними в справі військового підготованя молодіжи, аби весь народ був здібний до загального ополченя, дальше в справі примусового обезпеченя на случай недуги, на старість, в справі розширеня виборчого права ітд.

Баку. Оголошено ту стан облоги.

Новий Йорк. Лікарі ствердили поліпшене здоровля Комури.

Одеса. Вчера поплила звідси дивізія піхоти з 18-скорострільними пушками до Баку в цілі снінення розрухів.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. вересня до 1. жовтня 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятницї **High-Life** представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі П'лона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденської Каварні.

Церковне світло

з маркою «Спасителя» або «Salvator» правдиве стеаринове (мільове) одно з найлучших в біле, тверде, не коптить і не спливає.

Дуже поручає ся:

I-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.

II-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.

Стеаринове з маркою „Apollo“

I-а „Apollo“ церков. 80 злр., столове 76 злр.

II-а „Apollo“ церков. 70 „ „ „ 68 „

За 100 кільогр. (кромі транспорту з кр. від кгр.) опакowane даром. Висилає для церков на 3-місячний час заплати (за готівку еще 2% опусту).

Торговля світла церковного

Евгена Мартинця

у Львові

пл. Уній Берест. 5. (1—5)

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортеп'яні.

— Ціна 2 К; голоси на орхестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.

Набути можна у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опротестованя на 4 прд. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадженя коштів посліжки можна прислати гроші чеками Щадницької поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жаданя звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виводження (за ескотом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прд. сслату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купню більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — Дотепер уділив „Джістер“ на церкви, бурсі, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки: 1.783.678 К.

Удїли членів: 133.117 К.

Ф. резервовий і ин.: 26.576 К.

Позички уділені: 1.616.402 К.

Цінні папери: 123.627 К.

Льокації: 169.456 К.

На рах. біжучим: 81.938 К.

Житку і паперці **СОКІЛ** можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

За певну і добру льокацію поручаємо:

4 1/2 % листи гіпотечні

4 % листи гіпотечні

5 % листи гіпотечні преміювані

4 % листи Товариства кредитового земского

4 % і 4 1/2 % листи Банку краєвого

4 % позичку красву

4 % облигації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокільськїм Базарі“.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейскій).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию 1/2-30% вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятин, Яворова
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Освєнцима
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:05	з Станиславова, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:18	з Яворова	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліцк
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:11	до Белзця, Сокала, Любачева
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліцк, Гусятин
10:35	з Рашева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиск, Гусятин, Копичинець, Козови	3:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Рашева, Любачева, Хирова
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліцк, Жидачева	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/2-30%)
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Рашева, Гусятин, Копичинець, Козови	5:58	до Яворова
3:45	з Стрия, Тухалі (1/2-30%), Сколього (1/2-30%)	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
4:32	з Яворова	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
5:01	з Сокала, Белзця, Любачева	7:30	до Рави рускої
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	10:05	до Перемішля (1/2-30% вкл.), Хирова, Івонича
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліцк, Делятина, Сучави
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:55	до Самбора, Хирова, Законаного
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:05	до Підволочиск
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліцк, Сокала, Івонича, Гусятин	11:10	Івонича п. Скали, Гусятин, Потутор
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліцк	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2-30%), Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги, з двірця „Підзамче“
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
3:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліцк, Потутор, Івонича, Сянока, Скали, Гусятин, Грималова	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліцк, Івонича, Скали, Гусятин	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

Льокальні поїзди.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10:9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.

з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).

зі Ширця 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).

з Любича 11:52 в-ночі (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і р.-кат. свята).

Відходять з головного двірця:

до Брухович від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано, (тільки що неділі і свята р.-кат.); 12:30 по пол. (тільки що неділі і свята р.-кат.); 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.

до Рави рускої 11:15 в-ночі кожної неділі.

до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни, до Ширця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята), до Любича вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в нед. і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейскій рхліть ся від часу львівського о 36 минут. а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36 ми. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инш білети, ліострованя, провідники, роаклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.